

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 19.

FÖLDRAJZ

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 19. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. feladatlap** megoldásához **a középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után **a megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

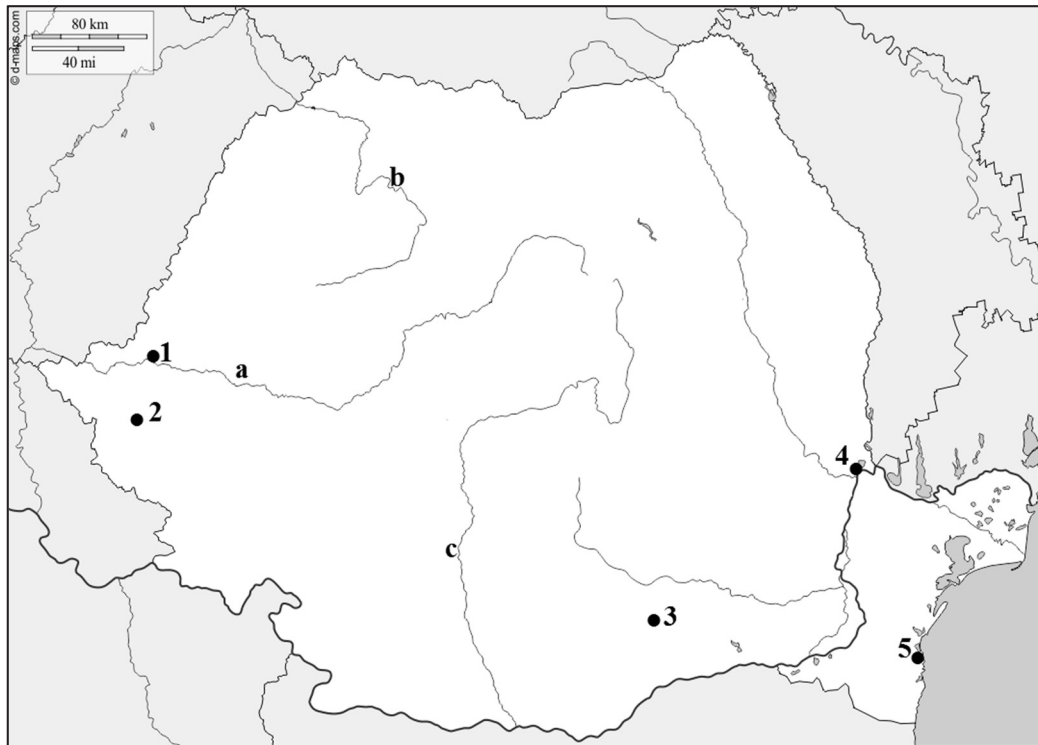
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészre pontot nem kaphat.

A lehetséges helyes válasz számánál több beírása pontlevonással jár.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető maximális pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, és nevezze meg a számokkal és betűkkel jelölt földrajzi fogalmakat!

Térkép forrása: www.d-maps.com

a) Nevezze meg a számokkal jelölt városokat!

1.
2.
3.
4.
5.

5 pont	
--------	--

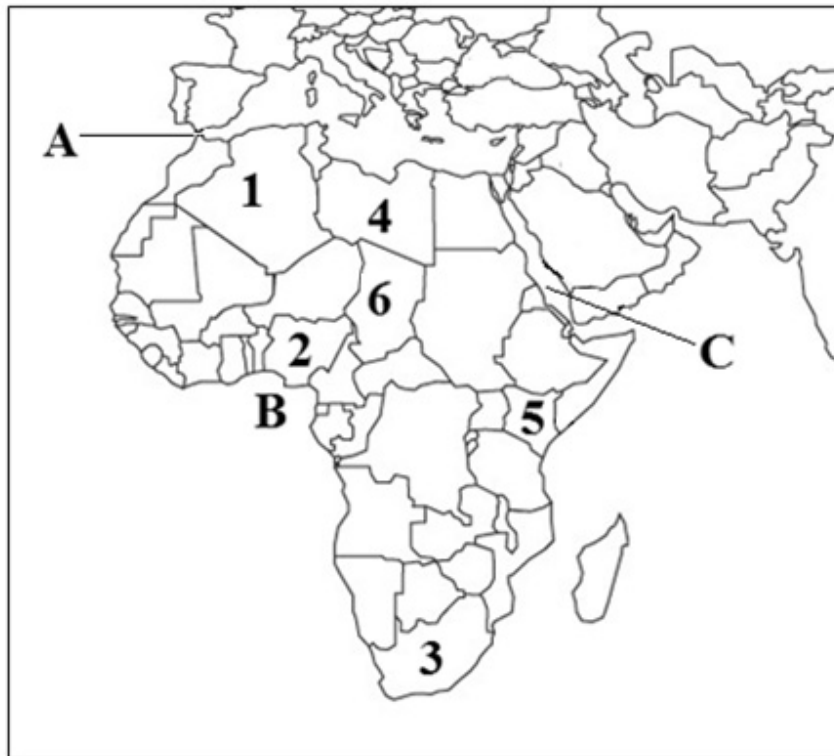
b) Nevezze meg a kisbetűkkel jelölt folyókat!

- a.
- b.
- c.

3 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

2. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

A térkép forrása: <https://gis.stackexchange.com/questions/5116/free-mercator-vector-maps>

a) Nevezze meg a számokkal jelölt országokat!

1.
2.
3.
4.
5.
6.

6 pont	
--------	--

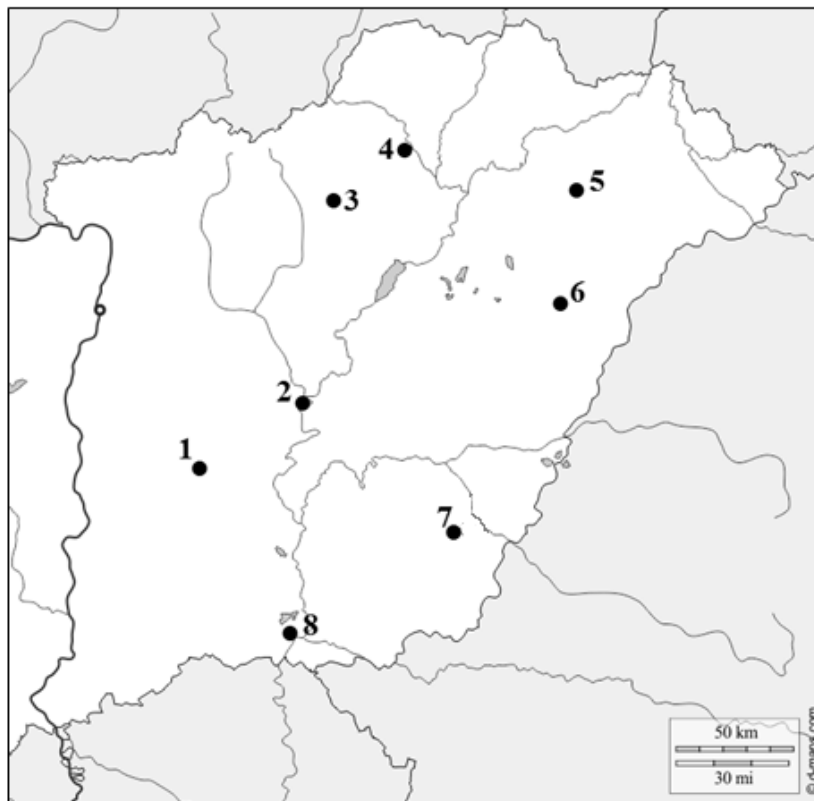
b) Nevezze meg a betűkkel jelölt vízrajzi fogalmakat!

- A. -szoros
B..... -öböl
C..... -tenger

3 pont	
--------	--

9 pont	
---------------	--

3. Nevezze meg a térképvázlaton számokkal jelölt megyeszékhelyeket!

A térkép forrása: www.d-maps.com

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

8 pont	
---------------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám: 25 pont</i>	
---	--

I. Topográfiai ismeretek, készségek	feladat sorszáma	pontszám	
		maximális	elért
	1.	8	
	2.	9	
	3.	8	
ÖSSZESEN		25	

_____ dátum

_____ javító tanár

I. Topográfiai ismeretek, készségek	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 19.

FÖLDRAJZ

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 19. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. feladatlap** megoldásához használhatja a **középisikolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

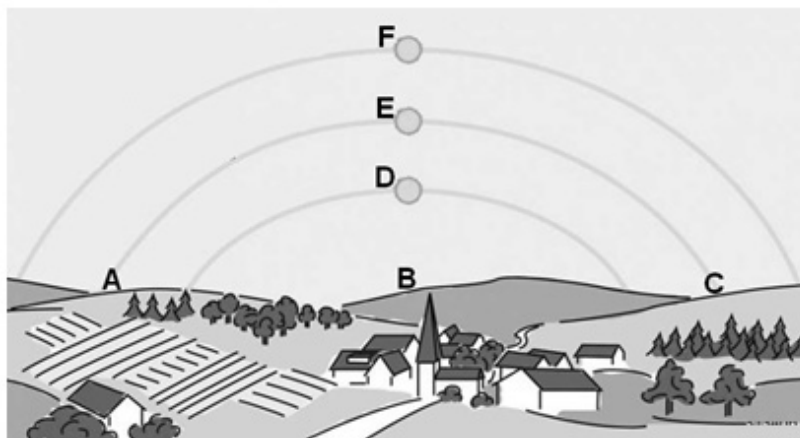
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészre pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal, sőt a lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. Az alábbi ábra a Nap látszólagos járását mutatja a tavaszi és az őszi nap-éj-egyenlőség, valamint a nyári és a téli napforduló idején egy magyarországi település felett. Tanulmányozza az ábrát, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

- a) A kirándulók a falu templomtornyától kelet felé indultak, majd déli irányba folytatták útjukat, végül nyugat felé mentek, aztán visszatértek a faluba. Melyik nagybetű jelöli a rajzon a torony felől nézve az egyes irányokat? Írja a megfelelő nagybetűt a négyzetbe!

1. kelet

2. dél

3. nyugat

3 pont

- b) Melyik betű jelöli a Nap látszólagos pályáját? Válaszoljon a megfelelő betűjel beírásával!

1. december 21-én?

2. június 21-én?

2 pont

- c) Melyik hónapban a leghosszabb a templomtorny árnyéka délben? Karikázza be a helyes válasz betűjelét! Indokolja választát!

A) márciusban

B) júniusban

C) szeptemberben

D) decemberben

Indoklás:

.....

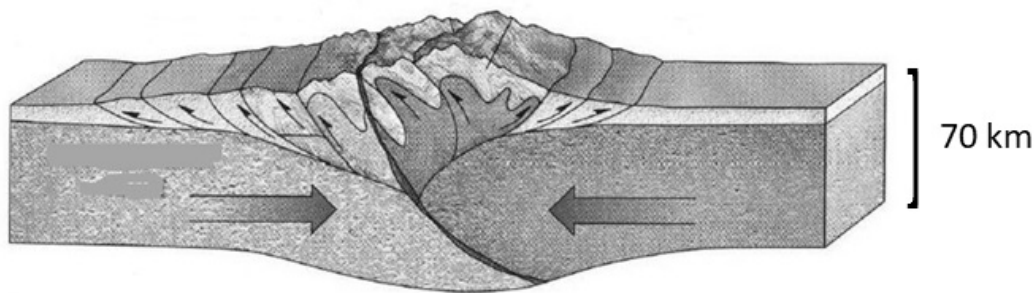
Melyik égtáj felé mutat a templomtorony árnyéka december közepén délben? Írja az égtáj nevét a vonalra! *Tekintszen el az óraátállítástól!*

.....

3 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

2. Az alábbi ábra kőzetlemezek mozgását mutatja. Válaszoljon a kérdésekre az ábra és ismeretei alapján!

Forrás: <https://slideplayer.com/slide/13059247/79/images/52/Continental-continental-collision+Two+continental+plates+%E2%80%93+Himalayas.jpg>

a) Milyen típusú kőzetlemezeket ismer fel az ábrán?

.....

1 pont	
--------	--

b) Mi mozgatja a kőzetlemezeket?

.....

1 pont	
--------	--

c) Döntően milyen típusú kőzetek építik fel az ilyen típusú kőzetlemez-mozgás során kialakuló hegységet?

.....

1 pont	
--------	--

d) Mely szerkezeti mozgások kapcsolódnak ehhez a hegységképződéshez?

.....

1 pont	
--------	--

- e) Nevezze meg azt a hegységrendszert, amelyiknek a kialakulása a középidőben ilyen típusú kőzetlemez-mozgás következtében kezdődött meg!

.....

Nevezzen meg két, ebben a hegységképződésben szerepet játszó, egymással ütköző kőzetlemezt!

..... és

3 pont	
--------	--

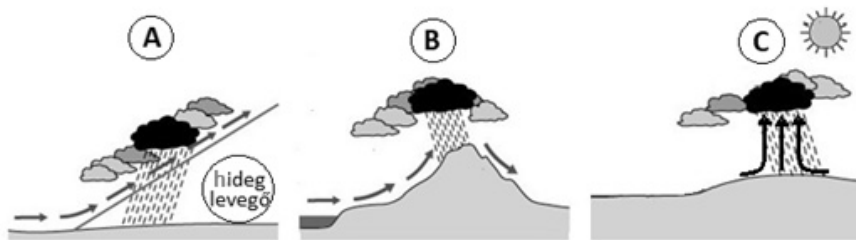
- f) Milyen jelenségek kísérhetik a hegységképződést? Nevezzen meg egyet!

.....

1 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

3. Tanulmányozza az ábrákat, majd oldja meg a feladatokat!

- a) Mi okozza a levegő felemelkedését az egyes ábrákon látható esetekben?

A:

B:

C:

3 pont	
--------	--

- b) Melyik rajz ábrázol ciklonban kialakuló helyzetet? Írja az ábra betűjelét a négyzetbe!

--

1 pont	
--------	--

- c) Mi a harmatpont?

.....

.....

1 pont	
--------	--

- d) Hogyan válhat telítetté a levegő? Írja le a két lehetséges módot!

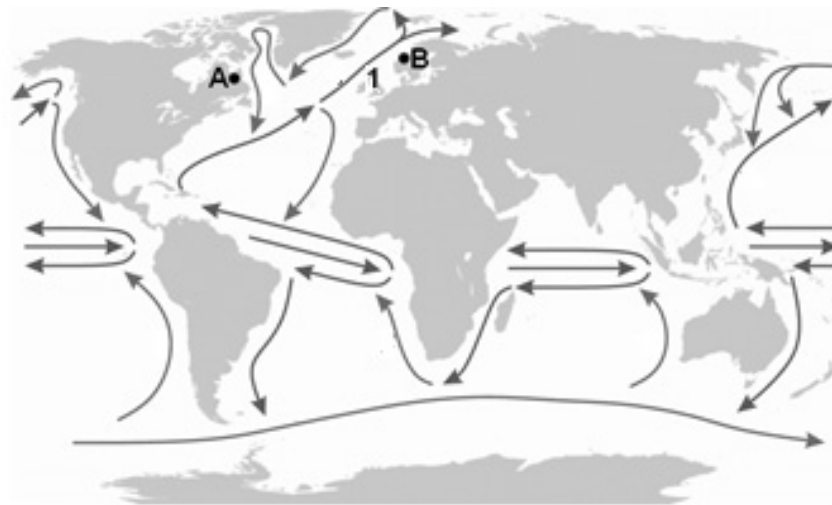
–

–

2 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

4. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a feladatokat!

- a) Nevezze meg az **1.** számmal jelölt tengeráramlást!
 Mi mozgatja a vizét?
 Mi módosítja az áramlás irányát?

3 pont	
--------	--

- b) Miért van csak egy áramlási kör az Atlanti-óceán déli medencéjében?

1 pont	
--------	--

- c) **A** és **B** pont közel azonos szélességi körön található. Évi középhőmérsékletük azonban jelentősen eltér. Melyik évi középhőmérsékleti érték jellemző az **A** betűvel jelölt, és melyik a **B** betűvel jelölt helyre? Írja a hely betűjelét a megfelelő hőmérsékleti érték után a vonalra! *Nem tud minden értékhez betűt írni.*

4 °C 15 °C 28 °C

Indokolja a választát!

A helyen:

.....

B helyen:

4 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

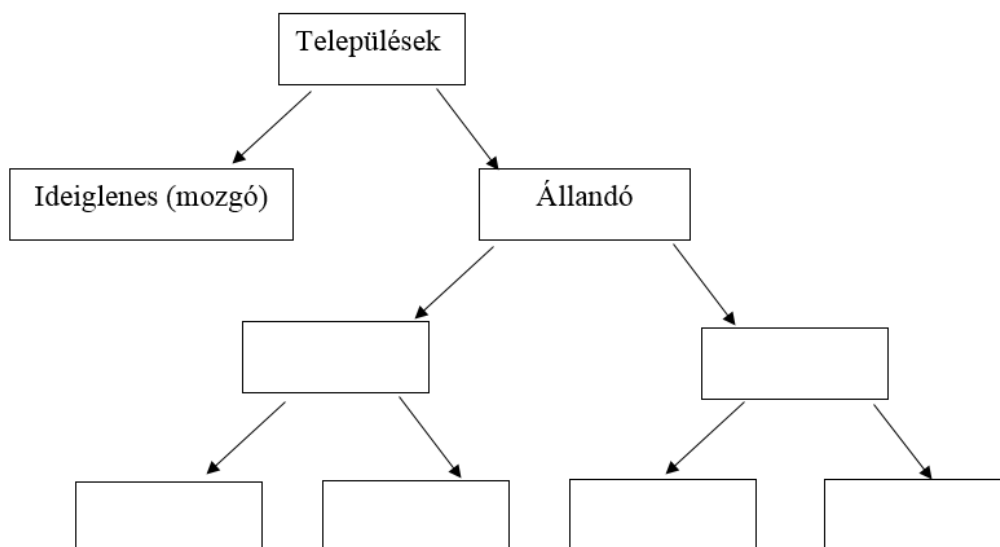
5. A tanulók a mediterrán területet hasonlítják össze az óceáni területtel! Az állítások azonban összekeveredtek. Rendezze az állításokat, és írja az állítások sorszámát a táblázatba a megfelelő terület neve alá!

A mediterrán területre jellemző	Az óceáni területre jellemző	Mindkét területre jellemző

1. Folyói nyáron kis vízhozamúak.
2. A valódi mérsékelt öv területe.
3. A kontinensek peremén, partvidékén alakul ki.
4. Télen a nyugatias szélrendszer uralma alatt áll.
5. Jellemzően szőlőt, narancsot, zöldségfélét, olajbogyót, gyümölcsöket tesznek a területen.
6. Az elmúlt évszázadokban a természetes növénytakaró, a bükkösökből álló lombhullató erdők kiterjedése csökkent Európának ezen a területén.
7. Az itt élő fák zöme örökzöld, többségüknek vastag viaszréteggel védett, szívós, bőrszerű levelei vannak.
8. A meleg mérsékelt övben helyezkedik el.

8 pont

6. Egészítse ki a településtípusokat rendszerező hiányos ábrát! Írja a fogalmak sorszámát az ábrába a megfelelő helyre! Nem tud minden fogalmat elhelyezni.

1. város, 2. falu, 3. csoportos település, 4. tanya,
5. szórványtelepülés, 6. agglomeráció, 7. farm

6 pont

7. Oldja meg a piac működésével kapcsolatos feladatokat!

Egy cég új mezőgazdasági kiegészítőt dobott piacra, majd egyre olcsóbban tudta adni azt. A következőt tapasztalta:

Piaci ár (millió Ft/db)	Eladott mennyiség (ezer db)
2,5	4
2	5
1,5	6
1	8
0,5	12

a) Mi befolyásolta a kereslet alakulását?

Miért tudta egyre olcsóbban adni a gyár a kiegészítőt? Fogalmazzon meg egy okot!

.....
.....

2 pont	
--------	--

b) Hogyan hatna a piaci árakra, ha a cég nem tudna több kiegészítőt gyártani, de a kereslet tovább nőne?

.....

1 pont	
--------	--

c) Fogalmazzon meg, mi alakítja a piacon egy adott termék árát!

.....

1 pont	
--------	--

4 pont	
---------------	--

8. Mely tevékenység, szerepkör jellemzi az alábbi városokat? Írja a megfelelő városok betűjelét a szerepkörök előtti pontozott vonalra! Nem tud minden város csoportot elhelyezni.

- A. Gdańsk, Genova, Marseille
- B. Zágráb, Szentpétervár, Antwerpen
- C. Karlovy Vary, Salzburg, Róma
- D. Linz, Galáti, Donyeck
- E. Amszterdam, Tallinn, Tirana
- F. Beregszász, Marosvásárhely, Újvidék
- G. Bécs, Genf, Brüsszel

- 1. közigazgatási központ
- 2. kulturális és idegenforgalmi központ
- 3. nemzetközi jelentőségű szervezet székhelye
- 4. vaskohászati, nehézipari központ
- 5. nemzetiségi kulturális központ
- 6. kikötőváros, hajózási központ

6 pont	
---------------	--

9. Olvassa el a rövid gazdasági elemzést, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Az 1960-as években nagyok voltak a várakozások: élt az a remény, hogy minden feltörekvő gazdaság számára az újjászületés időszaka jön el. Az 1960-as évek végén néhány kelet-ázsiai gazdaság állt e folyamat élére. Az 1980-as évek elejétől pedig Kína kezdte meg évtizedeken át tartó felemelkedését. Az 1990-es évek elejétől India gazdasága is erőteljes növekedésnek indult, az éves GDP-bővülés mértéke 2005-re elérte a 9 százalékos szintet. Afrika azonban egy helyben toporgott, szegénységbe süllyedve.

Végül a 21. század fordulóján kezdtek megváltozni a dolgok Afrika számára. A nyersanyagexportőröknek 2014 körül visszaeséssel kellett szembenéznük, amikor az árak csökkentek. Ez azonban végül áldás volt, mivel arra készítette az országokat, hogy diverzifikálják* gazdaságukat, s ez pedig elősegítette a meginduló növekedést.

*többféle gazdasági tevékenység bevezetését támogatták

A szöveg az alábbi forrás alapján készült: <https://www.vg.hu/velemenyl/eljott-afrika-ideje-782693/>

- a) Melyik állam gazdasági fejlődésére utalhat a cikk az 1960-as évek végéről írt mondatában? Írja a helyes megoldás betűjelét a négyzetbe!

- A) Kína
B) India
C) Dél-Korea
D) Japán
E) Malajzia

1 pont	
--------	--

- b) Melyik az a természeti erőforrásokban gazdag, nagy népességű latin-amerikai ország, amelynek gazdasága Indiáéhoz és Kínáéhoz hasonlóan ígéretes gazdasági fejlődés alatt áll?

.....

1 pont	
--------	--

- c) Miért könnyelhetek el a korábbi évekhez képest kisebb bevételt a Dél-afrikai Köztársaságban működő bányavállalatok a 2010-es évek közepén?

.....

1 pont	
--------	--

- d) Az alábbi állítások közül melyik kettő támasztja alá az afrikai országokban megvalósuló gazdasági szerkezetváltást (diverzifikációt)? Írja a helyes megoldások betűjelét a négyzetekbe!
- A) Az utóbbi néhány évtizedben jelentősen erősödött Etiópia mezőgazdasági termékek exportjára alapozott gazdasági növekedése.
 - B) Tanzániának jóval több működő tőkére, jobb infrastruktúrára és oktatási reformra lenne szüksége a gyorsabb fejlődéshez.
 - C) A Világbank szerint Ghána 8,3, Etiópia 8,2, míg Szenegál 6,9 százalékkal növeli gazdaságát, amivel ezek az országok a világ leggyorsabban növekvő gazdaságai közé kerülnek.
 - D) Nigériában a sikeres befektetéseknek köszönhetően feltárták a hazai erőforrásokat és a kitermelés mellett egyre több feldolgozott terméket is szállítanak a világpiacra.
 - E) Tunézia gazdasága egyre inkább három ágra alapozhat: mezőgazdaság, szolgáltatás, és a kiemelkedő jelentőségű turizmus.

2 pont	
--------	--

5 pont	
---------------	--

10. Tanulmányozza a Magyarország népességi adatait tartalmazó táblázatot, majd válaszoljon a kérdésekre!

ÉV	NÉPESSÉGSZÁM (millió fő)	TERMÉSZETES SZAPORODÁS (%)
1960	9,9	4,5
1965	10,1	2,4
1970	10,3	3,1
1975	10,5	6,0
1980	10,7	0,3
1985	10,6	-1,6
1990	10,4	-1,9
1995	10,3	-3,2
2000	10,2	-3,7
2005	10,1	-3,8
2010	10,0	-4,0
2015	9,8	-4,1

a) Melyik évben nőtt a legnagyobb mértékben az ország népességszáma a természetes népesedési folyamatoknak köszönhetően?

.....

1 pont	
--------	--

b) Mit jelentenek a táblázat negatív számadatai?

.....

1 pont	
--------	--

c) Fogalmazza meg hazánk népesedési folyamatának általános jellemzőjét 1980 után az adatok alapján!

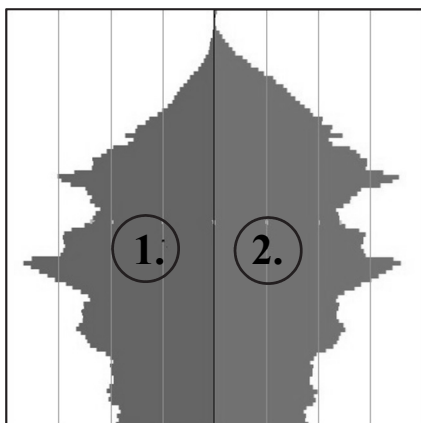
.....

.....

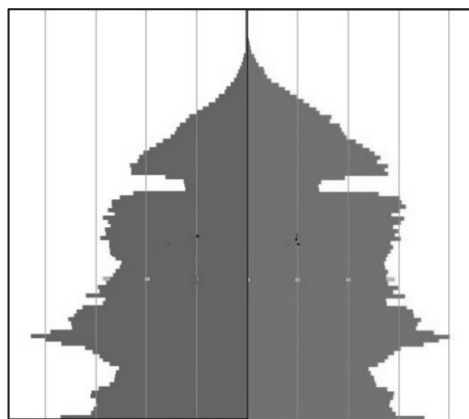
1 pont	
--------	--

- d) Az alábbi ábrák Magyarország korfáit mutatják. Az egyiket 1975-ben, a másikat 2015-ben készítették. Döntse el, melyik korfához melyik évszám tartozik! Írja az évszámot a korfák alá a vonalra!

A.

B.

Az adatok és a korfák forrása: KSH

.....

.....

Indokolja döntését! Fogalmazzon meg egy érvet!

.....
.....

2 pont	
--------	--

- e) Az A-jelű korfán melyik szám jelöli a női népességet?

.....

Miből következtetett erre? Fogalmazzon meg egy indokot!

.....
.....

2 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

11. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írja az állítások sorszámát a megfelelő helyre!

IGAZ állítás:

HAMIS állítás:

1. A fejlett országokban az államnak egyre többet kell költenie az elöregedő népesség egészségügyi és szociális ellátására.
2. Fekete-Afrika országaiban egyre nagyobb probléma a munkaerőhiány.
3. A Száhel-övben az elsivatagosodás következtében túllegeltetés lép fel.
4. A fejlődő országokban a nagyarányú városi munkanélküliség miatt sokan költöznek ki vidékre, hogy ott kis parcellákat művelve önellátóvá váljanak.
5. A fejlett országokban a társadalom fogyasztása meghaladja a szükségleteket.
6. A nem megújuló energiahordozók minél szélesebb körű elterjedése hozzájárulhat a globális felmelegedés mértékének csökkenéséhez.
7. Az Amazonas-medencében és a Kongó-medencében többnyire anélkül vágják ki a fákat, hogy azok helyére újakat ültetnének, vagy hagynák, hogy az erdő természetes úton megújuljon (regenerálódjon).
8. Az elvékonyodó ózonréteg miatt erősebb UV-sugárzás éri el a Föld felszínét, ezért óvatosnak kell lennünk napozáskor.

8 pont	
---------------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám: 75 pont</i>	
---	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Topográfiai ismeretek, készségek		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek	1.	8	
	2.	8	
	3.	7	
	4.	8	
	5.	8	
	6.	6	
	7.	4	
	8.	6	
	9.	5	
	10.	7	
	11.	8	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
(I. Topográfiai ismeretek, készségek II. Földrajzi ismeretek, képességek) Az írásbeli vizsgarész pontszáma		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző